

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2008-63

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Yhteiskuntahistorian laitos	
Tekijä-Författare-Author Kuusinen, Petra Pauliina			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Kohti uudenlaista koulutuspoliittista ajattelua : Retorisia näkökulmia koulutuspoliittisen selonteon ryhmäpuheenvuoroihin eduskunnassa vuonna 1990			
Oppiaine-Läroämne-Subject Poliittinen historia			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2008-02-18	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 85 s., 2 liites.
Tiivistelmä-Referat-Abstract Harri Holkerin hallitus (1987–1991) antoi 22.5.1990 eduskunnalle koulutuspoliittisen selonteon (VNS 3/ 1990). Koulutuspoliittista selontekoa seurasi kaksi lähetekeskustelua (23.–24.5.1990), jonka jälkeen selonteon käsittelyä jatkettiin sivistysvaliokunnassa. Viimeiset eduskuntakäsittelyt käytiin sivistysvaliokunnan mietinnön pohjalta 28.–29.11.1990. Tutkielmassa tarkastelen vuoden 1990 koulutuspoliittisen selonteon aiheista ja teemoista käytyjä eduskuntakeskusteluja. Tarkastelun olen rajannut koskemaan 23.5.1990 käytyjä puolueiden ryhmäpuheenvuorojen edustajien, opetusministeri Taxellin ja kulttuuriministeri Kasurisen näkemyksiä ja argumentteja. Tutkielman keskeisimmän aikalaiskirjallisuuden sekä muun tutkimuskirjallisuuden avulla laajennan 1980-luvun lopun ja 1990-luvun alun koulutuspoliittista keskustelua. Tutkielman teoreettinen viitekehys rakentuu Chaïm Perelmanin argumentaatioteoriasta ja uusliberalistisen koulutuspolitiikan ohjelmajulistuksesta. Tutkielman tehtävänä on tarkastella miten uusi koulutuspoliittinen ajattelutapa ja näkyivät puolueiden ryhmäpuheenvuorojen ja ministereiden puheenvuoroissa. Toiseksi tarkastelen eduskuntakeskustelussa esiintyneitä argumentteja ja retorisia tehokeinoja koulutuspolitiikan suunnanmuutoksesta. Vuoden 1990 koulutuspoliittista selontekoa pidetään uudenlaisen koulutuspoliittisen ajattelun rajakohtana. Tutkielman ensisijaisena tavoitteena on ollut tarkastella puolueiden ryhmäpuheenvuorojen edustajien ja hallituksen ministereiden puheista viitteitä uudenlaisesta koulutuspoliittisesta kielestä retorisia tehokeinoja ja argumentaatioteoriaa apuna käytettiin. Uudesta koulutuspoliittisesta ajattelusta ja suuntauksesta käytetään nimeä uusliberalistinen koulutuspolitiikka, joka usein nähdään hyvinvointivaltion vasemmisto-keskustalaisen koulutuspolitiikan vastakohtana. Uusliberalistisen koulutuspolitiikan tunnusomaisia sanoja ovat mm. tehokkuus, yksityistäminen, valinnanvapaus, managerismi, tulosvastuullisuus, rankinglistat, ulkopuolinen rahoitus, deregulaatio, koulujen kilpailuttaminen ja markkinointi. Tutkimustulokset noudattavat aikaisempien tutkimusten tuloksia. Retoriikka-analyysin ja argumentaatioteorian avulla tutkimusaineistosta nousi esille uusliberalistiselle koulutuspolitiikalle tunnusomaisia sanoja, termejä ja käsitteitä, joita ryhmäpuheenvuorojen edustajat käyttivät retorisia tehokeinoina vakuuttaakseen kuulijakunnan. Uuden ajan koulutuspolitiikan tuli huomioida kansainvälisyyden tuomat haasteet sekä koulutuksen vaikutuksen kansainvälisessä kilpailussa. Eduskuntakeskustelun puheenvuoroissa korostuivat 1980-luvun lopun ja vuoden 1990 tapahtumat. Puheisiin haettiin vakuuttavuutta kansainvälisessä toimintaympäristössä tapahtuneista muutoksista. Koulutuspoliittisen selonteon eduskuntakeskustelun ryhmäpuheenvuoroissa näkyi myös Suomen koulutuspoliittisten päättäjien tarve muuttaa koulutuspolitiikan suuntaa kohti uudenlaista koulutuspoliittista ajattelua. Tärkein tutkimuskirjallisuus: Varjo, Janne: Kilpailukykyvaltion koululainsäädännön rakentuminen. Suomen eduskunta ja 1900-luvun koulutuspoliittinen käänne. (2007); Ahonen, Sirkka: Yhteinen koulu – Tasa-arvoa vai tasapäisyyttä? (2003); Perelman, Chaïm: Retoriikan valtakunta.(1996); Lampinen, Osmo & Laukkanen, Erkki & Poropudas, Olli & Ravantti, Heikki & Rinne, Risto & Volanen, Matti Vesa: Kohti asiantuntijayhteiskunnan koulutuspolitiikkaa. (2003).			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords koulutuspolitiikka -- 1990-luku uusliberalismi eduskuntatyö retoriikka			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			